

Sluttrapport museumsprogram

Navn på virksomhet	<i>Anno/Kvinnemuseet</i>
Organisasjonsnummer	994933272
Kontaktperson	<i>Mona Pedersen</i>
Telefonnummer kontaktperson	+47 986 03 472
E-postadresse kontaktperson	<i>Mona.Pedersen@annomuseum.no</i>
Prosjekttittel	<i>Nå begynner 'a med det der igjen – om kjønnsrepresentasjon i museenes formidlings- og forvaltningspraksiser.</i>

Kort oppsummering av prosjektet

Prosjektet ble ledet av Kvinnemuseet og Museumsnettverk for kvinnehistorie og besto av ett hovedprosjekt og åtte delprosjekter. Hovedprosjektets formål var å utvikle metoder og verktøy til hele museumssektoren. Åtte delprosjekter har vært fordelt mellom syv medlemsinstitusjoner i Museumsnettverket for kvinnehistorie. Alle delprosjektene gir konkrete eksempler på hvordan museer kan arbeide for å synliggjøre kvinner og kvinners historie.

Kort omtale av bakgrunn og problemstillinger

Prosjektet tar utgangspunkt i etablert forskning som allerede har påpekt at det eksisterer en skjevhet i representasjonen av kvinner og menn på museum – i utstillinger så vel som i samlinger (Losnedahl 1993; Holm 2018; Brenna og Hauan 2018). Likevel erfarer museumsansatte som er opptatt av tematikken å bli møtt med holdninger som «Nå begynner 'a med det der igjen» når de påpeker at kvinner er underrepresenterte i utstillinger og samlinger. Dette peker på et problem som handler om et misforhold mellom tingenes faktiske tilstand og manges forestillinger om at kvinner i dag er godt representert i museenes utstillinger og samlinger. Prosjektet har derfor ønsket å skaffe mer kunnskap om hvordan det faktisk står til med kjønnsrepresentasjonen i norske museers samlinger og utstillinger, skape bevissthet rundt fraværet av kvinnelig representasjon og utvikle gode verktøy som skal gjøre ansatte mer kjønnsbevisste innen sentrale fagfunksjoner på et museum.

Kort omtale av gjennomføring og metode, herunder eventuelle avvik

Hovedprosjektets formål var å utvikle metoder og verktøy til hele museumssektoren. Det var delt i fire faser: kartlegging, utvikling, utprøving og implementering. Første fase, kartlegging, innebar analyse av planverk, praksiser og museers egenforståelse. Det resulterte i rapporten *En følelse av fokus: Rapport om norske museers arbeid med kjønnsperspektiver i formidlings- og samlingsforvaltning*. Et viktig funn var at for mange museer var arbeid med kjønnsperspektiver et ikke-formalisert arbeid, som dermed ble personavhengig og tilfeldig. Funnet bidro til å understreke viktigheten av formalisert arbeid og støtte fra ledelsen. Utvikling av metoder har blitt testet på museene i prosjektgruppen og i flere seksjoner ved Anno, som er medprosjekteier. I prosjektet ønsket vi å undersøke om det var mulig å finne én enkel metode for bevisstgjøring à la Bechdel-testen, som kunne anvendes på museer.

Bechdel-testen er en tegneseriestripe laget av Alison Bechdel som setter opp tre kriterier spillefilmer må bestå, for at hun skal gidde å se dem: 1) den må ha minst to kvinnelige karakterer, som 2) snakker sammen, om 3) noe annet enn menn. Kunne vi klare å lage en liknende «regel» for museenes arbeid med kjønnsrepresentasjon? Dette var noe vi ønsket å få til. Men i våre diskusjoner ble det tydelig at det var vanskelig, fordi vi fort forstod at i museumssammenheng er kjønn relevant på ulike måter i forskjellige sammenhenger, det kommer an på hva vi ønsker å oppnå. Løsningen ble å rette seg mot tre sentrale funksjoner på et museum: ledelse, forvaltning og formidling. Samtidig understreker vi at de må jobbe på tvers av fagfunksjoner for å oppnå best resultater.

Avvik i prosjektet handler stort sett om pandemikonsekvenser, utbytting av prosjektdeltakere og endring av ett delprosjekt. Noen fysiske samlinger i prosjektgruppen har blitt erstattet med digitale samlinger grunnet pandemien. I første fase av hovedprosjektet skjedde det en intern omrokking av stab som førte til at ny prosjektkoordinator måtte ansettes. Takket være at andre i staben påtok seg ansvaret for fase én – kartlegging – bød ikke det på særlige forsinkelser. Andre fase i hovedprosjektet – utvikling – forløp uproblematisk under pandemi. Den nye hverdagen med hjemmekontor våren 2020 gjorde det i tillegg mulig å ferdigstille en fagfelleurdert artikkel om prosjektet som ble publisert i ICOM International, dette var en bonus for prosjektet. Fjerde fase i hovedprosjektet (implementering) ble vanskeligere å utføre som planlagt. Høsten 2020 skulle prosjektkoordinator i hovedprosjektet besøke to av samarbeidspartnerne museer og ha en workshop med formidlingsavdelingen på Bymuseet og konservatorgruppen til Teknisk museum. Da samfunnet stengte ned, igjen, måtte møtene avlyses. Summen av å måtte lage nye planer og møteplasser for å sørge for framgang i prosjektet har resultert i at håndboka *Museumsverktøy* og nettressursen www.museumsverktøy.no har blitt noe forsinket. Begge ressursene ble ferdig, juni 2021. Planen var å ha en sluttkonferanse for prosjektet våren 2021, på grunn av Covid-19 har vi måttet utsette sluttkonferansen til høsten 2021.

I løpet av prosjektperioden har ett museum skiftet prosjekt: Stiklestad nasjonale senter sitt prosjekt om Hæsjgata ble endret til et dokumentasjonsprosjekt om kvinner i plastindustrien på Stjørdal.

Prosjektansvarlig hatt hatt løpende dialog med kulturrådet underveis i prosjektperioden og informert om når avvik og endringer har funnet sted. I e-post korrespondanse med prosjektets kontaktperson Tove Veiåker 19.04.2021, var presentasjoner fra alle prosjektaktiviteter vedlagt. Til tross for noen avvik, endringer og utfordringer knyttet til pandemi er vår hovedkonklusjon av alle prosjektaktiviteter har blitt gjennomført og at det aller meste har gått etter planen.

Kort oppsummering av prosjektets resultater og effekter

Helt konkret har hovedprosjektet resultert i rapporten *En følelse av fokus* (2019) og ressursene *Museumsverktøy. Håndbok for god kjønnsrepresentasjon i museumsfaglige praksiser*/www.museumsverktøy.no (2021). Håndboken er sendt ut til prosjektpartnere og vil bli lansert på en konferanse, høsten 2022. I tillegg har de åtte delprosjektene resultert i to nye fysiske utstillinger (Impulser/Maihaugen, Hysj!/Kvinnemuseet), to reviderte utstillinger (Teknisk museum og Bymuseet), tre dokumentasjonsprosjekter (Arbark, Kvinnemuseet, Stjørdal museum, Værnes), og ett formidlingsprosjekt (Kilden kjønnsforskning.no har publisert 10 nyhetsartikler om prosjektet).

Prosjektet har også vært bevisstgjørende utover de målene vi forutsatte oss: I løpet av prosjektperioden har to museer integrert et fokus på kjønnsperspektiver i sine planverk.

Begge er konsoliderte museer med mange anlegg, som betyr at det reviderte planverket har et stort nedslagsfelt. Museumsnettverket har sendt inn høringsinnspill til utviklingen av Norsk ICOMs etiske retningslinjer. Resultatet er at retningslinjene nå eksplisitt nevner kvinner som et eksempel på underrepresenterte samfunnsgrupper, noe retningslinjene ikke nevnte fra før. På museumsnettverksmøtet i 2021 fortalte en av nettverksmedlemmene at deres museum hadde laget en pop-up utstilling inspirert av rapporten *En følelse av fokus*. Teknisk museum laget i 2020 en rødlenkeliste på wikipedia.no for å synliggjøre kvinnelige pionerer innenfor industri, teknikk og arbeidsmiljø, inspirert av nettverkets wikipedia-kurs tidligere samme år. Dette er eksempler på hvilke synergieffekter et slikt prosjekt kan ha, og hvilke potensielle muligheter og utviklingsstrategier som kan komme ut av et prosjekt som nettopp setter fokus på kjønn og fravær av kvinnelig representasjon i museers samlinger og utstillinger.

Kort om hvordan prosjektet kan videreføres eller ha overføringsverdi til andre

Med lanseringen av håndboka *Museumsverktøy* høsten 2021 vil alle museer i Norge få tilgang til metodene vi har utviklet for å bli et mer kjønnsbevisst museum. Håndboka retter seg mot sentrale funksjoner på museer: ledelse og kommunikasjon, samlingsforvaltning og formidling. I håndboka finnes det også oppgaver og tester som museer selv kan gjennomføre på sine institusjoner, sammen med sine kollegaer. Oppgavene er til alle, og krever verken forkunnskaper i feministisk teori eller bakgrunn fra kjønnsstudier. Prosjektets premiss var å utvikle metoder som var overførbare til hele museumssektoren, og dette har vært førende for prosjektets utvikling fra dag én. Fra prosjektperioden ser vi positive synergieffekter, like fullt har det blitt enda tydeligere at arbeidet må prioriteres hvis man ønsker resultater. Vi kan ikke få understreket nok hvor viktig støtte fra ledelsen og styre er. Dette er avgjørende faktorer for at arbeidet med kvinne- og kjønnsrepresentasjon skal bli arbeidet med, og bli bedre. I prosjektet har vi utviklet et forslag til metoder, det gjenstår å implementere dem. Implementering krever sin egen strategi, noe som er årsaken for at Museumsnettverk for kvinnehistorie søker med et nytt prosjekt for kommende periode for museene utviklingsprogram 2021–2023 med prosjektet *Kjønnets verdi i et museumshierarki: Om representasjon av kvinner, kjønn og mangfold på museum*. Her står både kursing og forskning sentralt, i tillegg til implementering.

Lenker til publikasjoner, veiledere eller annen relevant informasjon knyttet til prosjektet

Haugen, Bjørn Sverre og Mona Pedersen. 2019. *En følelse av fokus. Rapport om norske museers arbeid med kjønnsperspektiver i formidling og samlingsforvaltning*. Kvinnemuseet, Kongsvinger. https://kvinnemuseet.no/rapport_folelse_av_fokus.

Holm, Mona og Thea Aarbakke. 2020. "There She Goes Again: A Project on Gender Representation in Norwegian Museums' Collections and Exhibition Practices". *Museum International*, 72, 92–103: <https://doi.org/10.1080/13500775.2020.1743060>. (fagfellevurdert)

Rødlenkelisteprojekt for Teknisk museum:

https://no.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Underprosjekter/Kvinner_i_r%C3%B8dt/Kvinner_relevant_for_Teknisk_museums_samlinger_og_utstillinger

Rasch, Tone. 2020. «Kvinnebilder frå Teigens Fotoatelier og Sohlberg foto for Norsk Dameblad». Innlegg på konferansen *Offentlig fotografi – forskningsseminar Nasjonalbiblioteket*, 18.-19. november 2020: <https://mediasite.nb.no/Mediasite/Showcase/>

Aarbakke, Thea (red.). 2021. *Museumsverktøy. Håndbok for god kjønnsrepresentasjon i museumsfaglige praksiser*. Kvinnemuseet: Kongsvinger. www.museumsverktøy.no.

Publisert om prosjektet

- [Om Kulturrådets tildeling, fra Glomdalen 18.2.19 \(bak betalingsmur\)](#)
- [Om prosjekt-starten, fra Kilden kjønnsforskning 21.02.19](#)
- [Om Sissel Lie Bratz, Arbarks delprosjekt, fra Kilden kjønnsforskning 12.04.19](#)
- [Om kartleggingen av norske museers arbeid med kjønnsrepresentasjon, fra Kilden kjønnsforskning 8.10.19](#)
- [Kvinner i polarhistorien, fra Kilden kjønnsforskning 19.12.2019](#)
- [Liv Ramskjær, Museumsforbundet om rapporten "En følelse av fokus", fra Kulturplot 20.12.2019](#)
- [Historiene til Oslos tause kvinner, fra Kilden kjønnsforskning 22.05.2020](#)
- [Kvinnens rolle i industrihistorien, Kilden kjønnsforskning 12.08.2020](#)
- [På jakt etter kvinner i plastindustrien, Kilden kjønnsforskning 8.10.2020](#)
- [Debattinnlegg i Morgenbladet 06.11.2020](#)
- [Praktisk hjelp til museene, Museumsnytt 24.11.2020](#)
- «Impulser» et utstillingsprosjekt med kjønnsperspektiv, av Maihaugen. 17.12.2020: <https://kjonnsforskning.no/nb/2020/12/maihaugen-museum-viser-frem-kvinnehistorie-fra-gudbrandsdalen>
- «Hysj! Fortellinger om abort og seksualitet». Kvinnemuseet ønsker at det skal bli letter å dele erfaringer om abort. 01.06.2021: <https://kjonnsforskning.no/nb/2021/06/vil-det-skal-bli-lettere-dele-erfaringer-med-abort>

Regnskap

Prosjektregnskapet skal settes opp på en slik måte at det kan sammenholdes med innsendt budsjett. Tilskudd fra Kulturrådet og andre offentlige tilskuddsytere, herunder kommunale og fylkeskommunale tilskuddsytere, skal spesifiseres. Det samme gjelder bidrag fra samarbeidspartnere, sponsorinntekter/gaver, egeninnsats og eventuelt annen finansiering.

Avvik på mer enn 10% mellom prosjektregnskap og budsjett i søknaden skal kommenteres.

Finansiering av tiltaket		
Finansieringskilde	Kommentarer	Beløp
Kulturrådet 2018		600 000
Kulturrådet 2019		1 000 000
Kulturrådet 2020		1 200 000
Tilskudd, Anno egne midler		410 000
Egenfinansiering, Anno		151 875
Egenfinansiering, prosjektpartnere		399 250
Totalt:		3 761 125

Utgifter	Kommentarer	Beløp
<i>Personalkostnader, samlet</i>		2 339 278
<i>Driftskostnader</i>		1 426 017
Totalt:		3 765 295

Revisjon

Ved tilskudd over kr 400 000 skal prosjektrengskapet kontrolleres av statsautorisert eller registrert revisor, eventuelt av kommunerevisjon eller annet offentlig revisjonsorgan. I tillegg til ordinær revisorgjennomgang skal det særlig bekreftes at regnskapsført tilskudd samsvarer med tilskudd i henhold til tilskuddsbrevet og at andre offentlige tilskudd er spesifisert i regnskapet.

Revisor skal være kjent med vilkårene som framgår av tilskuddsbrevet. Revisoruttalelse skal vedlegges sluttrapporten.

Vår kommentar:

På grunn av forsinket leveranse av håndbok fra trykkeriet har det ikke vært mulig å gjennomføre prosjektavslutningen tidnok til å få revisorgodkjenning av regnskapet. Denne ettersendes derfor. For detaljer i selve regnskapet viser vi til det vedlagte prosjektrengskapet.